

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБИГУ В ДЕРЖАВНИХ ОРГАНАХ

НАДЕЖДЕНКО Аліна

кандидат наук з державного управління
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

ВЕРИТЕЛЬНИК Світлана

доктор філософії з публічного управління та адміністрування
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

В сучасному цифровому світі, використання електронного документообігу набуває все більшої ваги, особливо в контексті організаційної ефективності та оптимізації роботи державних органів. Впровадження електронного документообігу в державних органах має велику важливість і потенціал для покращення ефективності та якості адміністративних процесів. Він сприяє прискоренню обробки документів, забезпечує економію ресурсів, зручний доступ до інформації, забезпечення безпеки та зменшення помилок.

Електронний документообіг автоматизує процеси, спрощує спілкування та співпрацю між державними органами, сприяє збереженню документації та підвищує рівень довіри до державних органів. В результаті впровадження електронного документообігу забезпечується більш швидке, ефективно та прозоре функціонування державної адміністрації, сприяючи покращенню якості надання послуг громадянам та підвищенню рівня довіри до держави.

У сучасних умовах, з урахуванням швидкого зростання обсягів документної інформації та структурної складності управлінської діяльності, необхідно впроваджувати інтегровані системи електронного документообігу як ключові елементи успішної діяльності [2]. Значну вагу має інформатизація органів державного управління, оскільки вона забезпечує суспільству доступ до інформації, розкриває нові можливості, що пропонуються новими технологіями в процесі управління та прийняття управлінських рішень. Якість та повнота інформаційних ресурсів, якими володіють державні органи, суттєво впливають на їх діяльність та ефективність.

Питання впровадження електронного документообігу в діловодство є актуальним і привертає постійний інтерес дослідників. Власне дослідження про особливості систем електронного документообігу в державних органах України були проведені такими вченими, як І. В. Клименко, К. О. Линьов, С. В. Радченко та А. О. Ніколашин. Проблеми органі-

зації електронного документообігу були досліджені В. П. Завгороднім, М. М. Коцупатрим, М. Ф. Кропивко, С. В. Івахненковим, В. П. Писаренком та іншими вченими.

На сьогодні в Україні існує значна кількість нормативно-правових актів, які регулюють впровадження електронного документообігу та відносини в галузі інформаційних технологій. Проте, багато з цих актів потребують внесення змін та доповнень, оскільки не завжди узгоджені між собою та не в змозі ефективно вирішувати виникаючі проблеми.

Деякими з найважливіших законів, прийнятих Верховною Радою України, що набули чинності, є Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», «Про обов'язковий примірник документів», «Про Національну програму інформатизації», «Про телекомунікації», «Про Національну систему конфіденційного зв'язку», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» та інші.

Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» [2] встановлює основні принципи використання електронних документів. Згідно з цим законом, електронний документ - це документ, що містить інформацію у формі електронних даних з необхідними реквізитами, включаючи електронний цифровий підпис. Закон визначає юридичну силу електронного документа та обмеження його використання як оригіналу. Однак, практичне застосування цих положень вимагає розробки та прийняття додаткових нормативно-правових актів щодо юридичного підтвердження електронних документів.

Впровадження електронного документообігу в державних органах має ряд цілей, таких як підвищення ефективності управлінської діяльності, прискорення обігу документів та зменшення трудомісткості їх обробки. Для забезпечення належного функціонування системи електронного документообігу, необхідно виконувати вимоги «Типової інструкції з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну», затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 55 від 17 січня 2018 року [3], яка встановлює загальні вимоги до документування управлінської інформації в електронній та паперовій формах, а також організацію роботи з документами.

У цій інструкції визначено порядок обробки документів, їх проходження в електронній та паперовій формах, від моменту створення, відправлення або отримання до передавання до архіву. Також встановлено правила використання системи взаємодії, оперативного інформаційного обміну з використанням службової електронної пошти, а також правила моніторингу виконання управлінських рішень.

Для організації роботи з документами в системі електронного документообігу необхідно встановити та налаштувати програмне забезпе-

чення на робочих місцях користувачів. Також потрібно забезпечити безперебійну роботу технічних і програмних засобів системи електронного документообігу на кожному етапі діловодного процесу з використанням електронного цифрового підпису, електронної позначки часу та електронної печатки.

У державних органах для роботи з електронними документами використовують програмне забезпечення, яке відрізняється залежно від масштабів органу, структури, кількості службовців, об'єму документообігу та фінансових ресурсів.

Організація документообігу державних органів здійснюється за допомогою системи електронного документообігу, яка інтегрується з системою взаємодії. Ця система дозволяє передавати електронні документи і їх копії, а також взаємодіяти з системами електронного документообігу інших установ. Електронний документообіг полегшує роботу з документами і прискорює процес обміну інформацією. Однак, його впровадження вимагає матеріальних ресурсів, таких як комп'ютерне обладнання та програмне забезпечення. Витрати на впровадження систем електронного документообігу компенсуються зокрема за рахунок зменшення витрат на зберігання паперових документів і кількості співробітників, зайнятих роботою з документами.

Впровадження електронного документообігу має свої переваги, такі як створення інформаційного фундаменту для участі громадськості у прийнятті державних рішень, збільшення прозорості та підзвітності органів влади громадянам. Однак, існують певні виклики, такі як несумісність програмно-апаратних платформ, недосконалість національної системи електронного цифрового підпису, неузгодженість форматів електронних документів та відсутність реалізації технологій надання адміністративних послуг через Інтернет. З цією метою запроваджується в Україні впровадження технологій електронного урядування, що сприятиме розвитку електронної демократії.

Електронна демократія використовує інформаційно-комунікаційні технології для підтримки демократичних процесів і залучення громадськості до участі в управлінні. Це включає електронні опитування, звернення, наради, дискусії, скарги, консультації, веб-трансляції та електронну ініціативу. Застосування цих інструментів дозволяє громадянам брати участь у формуванні та реалізації державної та місцевої політики, сприяє підвищенню прозорості та ефективності діяльності органів влади.

Тому забезпечення інформаційної безпеки, доступу до електронних ресурсів та навичок користування електронними системами є важливих аспектів законодавчого регулювання електронного документообігу в державних органах. Для цього потрібно прийняти відповідні законодавчі акти, які встановлюють правила і вимоги щодо збереження та

обробки електронних даних, захисту від несанкціонованого доступу та зловживань.

Одним із ключових аспектів є розробка і впровадження системи інформаційної безпеки, яка забезпечує захист важливих даних та інформаційних ресурсів від вторгнень, витоків та пошкоджень. Це включає застосування сучасних методів шифрування, контролю доступу до інформації, систем аутентифікації та авторизації користувачів, а також резервне копіювання та відновлення даних.

Також необхідно забезпечити доступ до електронних ресурсів для всіх громадян та організацій, забезпечуючи рівні умови доступу до інформації та електронних послуг. Це може включати розробку спеціальних програм або інтерфейсів, які дозволяють людям з обмеженими можливостями користуватися електронними системами.

Крім цього необхідно забезпечити навчання та підготовку співробітників державних органів щодо використання електронних документів, виконання цифрових підписів, безпечного обміну електронною інформацією та застосування інших інструментів електронного документообігу. Для цього можуть проводитися навчальні програми, семінари та тренінги з питань електронного урядування та інформаційної безпеки.

Такі заходи допоможуть створити ефективну систему електронного документообігу в державних органах, яка забезпечить зручний та безпечний обмін інформацією, підвищить ефективність роботи органів влади та забезпечить активну участь громадськості у прийнятті рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Електронний документообіг: сучасний стан і перспективи розвитку. URL:<http://samzan.ru/39928>
2. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
3. Типова інструкція з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну: Постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 55 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>